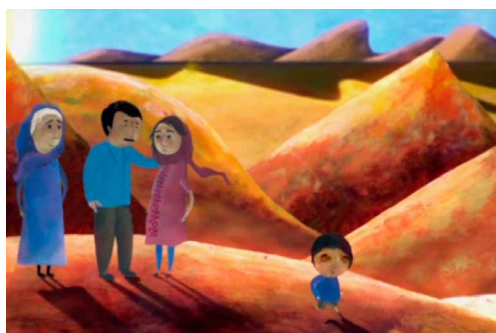
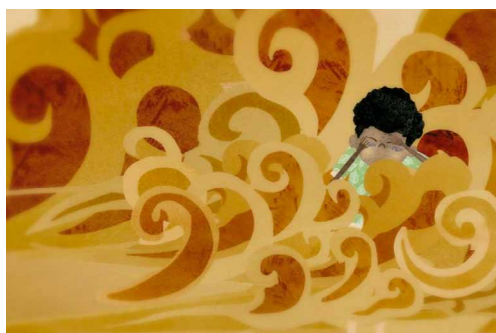

Relats d'infants en situació de refugi

Història d'en Hamid. Un viatge des d'Eritrea
Alí i la pilota / Plantar una llar / Carta a Sasha
Història de l'Alí. Un viatge des de l'Afganistan
Història de la Rachel. Un viatge des d'un país d'Euràsia

1. CICLE DE CINEMA I DRETS DELS INFANTS

1.1. Propòsit i enfocament

Els infants són la part més vulnerable de la població que emprèn el llarg camí cap a l'exili, per això dediquem aquesta edició del Cicle de Cinema i Drets dels Infants (CCDI) a les persones refugiades. Amb el programa **Barcelona, ciutat acollidora**, volem fer una reflexió profunda sobre la vulneració de drets d'aquells infants que han de refugiar-se en un altre país, amb sort de la mà de la família. Abordem l'actual crisi humanitària des d'una mirada compromesa que faciliti la presa de consciència de l'alumnat. Apostem per fomentar l'educació emocional i contribuir al creixement integral dels nens i les nenes de la ciutat.

De la mà d'aquesta nova edició del CCDI, oferim recursos al professorat per analitzar els drets dels infants i les possibles vulneracions que pateixen aquells que viuen una situació de migració forçosa. Ho fem partint de la legislació actual: Declaració Universal dels Drets Humans, Convenció sobre els Drets de l'Infant i Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona.

A cicle superior d'educació primària proposem una selecció acurada de curtmetratges. La sessió **Relats d'infants en situació de refugi** aplega una àmplia multiplicitat de visions i entorns al voltant del drama dels nens i les nenes que s'han vist obligats a marxar del seu país. Durant les projeccions comptarem també amb les aportacions i el debat compartit amb una persona refugiada com a convidada. Tots els curtmetratges, de diferents gèneres, s'inspiren en experiències reals d'infants i donen peu a valorar situacions que viuen nens i nenes en situació de refugi arreu del món.

De nou, el recorregut pedagògic que us proposem va de l'aula al cinema, del cinema a l'aula i de l'aula a la vida quotidiana i l'entorn dels nens i les nenes. Per facilitar-lo i enriquir-lo, comptem amb el [Bloc](#), on hi ha disponibles els materials didàctics, les creacions de l'alumnat, la informació de les sessions familiars i d'educació en el lleure, i eines d'interacció entre tots i totes.

Oferim recursos al professorat per analitzar els drets dels infants i les possibles vulneracions que pateixen aquells que viuen una situació de migració forçosa.

1.2. Competències bàsiques i relacions curriculars

1. Competència social i ciutadana

- Distingir alguns trets de l'espai geogràfic mundial i analitzar aspectes relatius als moviments migratoris i la globalització.
- Reconèixer alguns dels costums quotidians i les formes bàsiques de relació social, al nostre país i a l'estranger, amb la idea d'adoptar una actitud de cooperació i participació responsable.
- Identificar els drets i deures individuals i col·lectius recollits en els textos legals. Responsabilitzar-nos en l'exercici dels drets i deures que ens corresponen com a membres d'un grup i en activitats de l'entorn.
- Prendre consciència de la importància dels drets i deures ciutadans i del paper individual i col·lectiu en la construcció d'un món més just i equitatiu, per assumir compromisos en la resolució de problemàtiques socials.

2. Competència d'autonomia, iniciativa personal i emprenedoria

- Aprendre a assumir responsabilitats i afavorir el treball cooperatiu, cercant solucions raonades, creatives i solidàries.
- Desenvolupar les capacitats emocionals i cognitives de presa de decisions i autonomia personal.
- Identificar els propis prejudicis i rebutjar comportaments i actituds discriminatòries, per desenvolupar l'empatia i el respecte pels altres.
- Imaginar projectes i poder convertir les idees en accions.

3. Competència d'aprendre a aprendre

- Ser capaç de dur a terme un aprenentatge individual o en grup a través de dominar diferents mètodes i estratègies d'aprenentatge.
- Valorar la participació com un dret i un deure, fent ús dels diversos mecanismes a disposició per al funcionament de l'aula i de l'escola.
- Aprendre a ser i a pensar de manera autònoma i coherent, a conèixer, a ser ciutadans responsables en un món global.
- Fer servir la intel·ligència emocional i el respecte cap als altres, rebutjant les causes que provoquen situacions de marginació, discriminació i injustícia.

4. Competència digital

- Comprendre i valorar de manera crítica la informació dels mitjans de comunicació i les xarxes socials. Actuar de forma prudent i responsable amb l'ús de les TIC.
- Emprar la tecnologia desenvolupant valors socials i cívics, i per a la comunicació dels coneixements adquirits.

1. Competència social i ciutadana

2. Competència d'autonomia, iniciativa personal i emprenedoria

3. Competència d'aprendre a aprendre

4. Competència digital

5. Competència comunicativa lingüística i audiovisual

6. Competència artística i cultural

5. Competència comunicativa lingüística i audiovisual

- Experimentar les diferents possibilitats dels diversos llenguatges i utilitzar-los com a instruments de comunicació per fer possible la representació, interpretació i comprensió de la realitat, i l'organització i autoregulació del pensament, les emocions i la conducta.
- Interactuar assertivament i valorar a les persones que parlen altres llengües i tenen una cultura diferent a la pròpia.

6. Competència artística i cultural

- Fer servir els mitjans de comunicació i Internet per obtenir informació sobre qüestions relacionades amb l'art i els contextos de producció i exposició artística.
- Endinsar-se en la caracterització de personatges, el disseny i creació d'imatges i objectes, utilitzant recursos, materials, tècniques i procediments diversos.
- Elaborar produccions artístiques que promoguin la valoració crítica del nostre entorn.

1.3. Drets a treballar

1. Dret de tota persona a trobar asil en d'altres països, en cas de persecució o de perill en el seu lloc d'origen.
2. Dret de tota persona a retornar al seu país d'origen.
3. Dret dels infants que demanen l'estatut de refugiat a gaudir d'una assistència humanitària i a veure respectats els seus drets.
4. Dret dels infants refugiats i/o desplaçats a figurar entre els primers de rebre protecció i socors.
5. Dret dels infants instal·lats en un camp de refugi temporal a què se'ls ofereixin unes condicions de vida dignes i se'ls garanteixin possibilitats de futur.
6. Dret dels infants amb estatut de refugiat en un altre país a gaudir dels mateixos drets que la resta d'infants i a rebre suport per desenvolupar-se com a persones.

1. Dret de tota persona a trobar asil en d'altres països, en cas de persecució o de perill en el seu lloc d'origen.

2. Dret de tota persona a retornar al seu país d'origen.

3. Dret dels infants que demanen l'estatut de refugiat a gaudir d'una assistència humanitària i a veure respectats els seus drets.

4. Dret dels infants refugiats i/o desplaçats a figurar entre els primers de rebre protecció i socors.

5. Dret dels infants instal·lats en un camp de refugi temporal a què se'ls ofereixin unes condicions de vida dignes i se'ls garanteixin possibilitats de futur.

6. Dret dels infants amb estatut de refugiat en un altre país a gaudir dels mateixos drets que la resta d'infants i a rebre suport per desenvolupar-se com a persones.

1.4. Marc legal relacionat

Declaració Universal dels Drets Humans

Article 2. Tothom té tots els drets i les llibertats proclamats en aquesta Declaració, sense cap distinció d'ètnia, color, sexe, llengua, religió, opinió política o de qualsevol altra mena, origen nacional o social, fortuna, naixement o altra condició. A més, no es pot fer cap distinció basada en l'estatut polític, jurídic o internacional del país o del territori al qual pertanyi una persona.

Article 9. Ningú no pot ser detingut, pres o desterrat arbitràriament.

Article 13.2. Tota persona té dret a sortir de qualsevol país, fins i tot del propi, i de retornar-hi.

Article 14.1. En cas de persecució, tota persona té dret a cercar asil i a beneficiar-se'n en d'altres països.

Declaració dels Drets de l'Infant

Principi 1. L'infant gaudirà de tots els drets enunciats en aquesta Declaració. Aquests drets seran reconeguts a tots els infants sense excepció de cap mena o discriminació per motius d'ètnia, de color, de sexe, de llengua, de religió, d'opinió política o altres opinions, d'origen nacional o social, de naixença o de qualsevol altra situació, ja sigui del mateix infant o de la seva família.

Principi 8. L'infant ha de figurar entre els primers de rebre, en tota circumstància, protecció i socors.

Convenció sobre els Drets de l'Infant

Article 22.1. Els estats membres han de prendre les mesures apropiades perquè un infant que demana estatut de refugiat o que sigui considerat refugiat d'acord amb la llei i els procediments nacionals o internacionals, tant si va acompanyat pels seus pares com per una altra persona, rebi la protecció necessària i assistència humanitària, i que gaudeixi dels drets aplicables enunciats en aquesta Convenció i en d'altres normatives de drets humans o de caràcter humanitari.

Article 37. Els estats membres han de vetllar perquè: a) Cap infant no sigui sotmès a tortura o cap altre tractament o càstig inhumà o degradant. b) Cap infant no sigui privat de la seva llibertat il·legalment o arbitràriament. c) Tot infant privat de llibertat ha de ser tractat amb la humanitat i respecte a la dignitat

Un/a refugiat/da és qualsevol persona que és fora del seu país d'origen o de residència habitual i no hi pot tornar per por de ser perseguit/da per motius d'ètnia, religió, nacionalitat, pertinença a un grup social, orientació sexual, gènere o opinions polítiques. (Convenció de Ginebra sobre l'Estatut dels refugiat de 1951 i Llei reguladora del dret d'asil i de la protecció subsidiària a Espanya de 2009)

- Declaració Universal dels Drets Humans (lectura fàcil).

- Declaració dels Drets de l'Infant (abreujada).

- Convenció sobre els Drets de l'Infant (resumida).

- Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona (lectura fàcil).

inherent a la persona humana i tenint en compte les necessitats d'una persona de la seva edat.

Article 38.4. D'acord amb les obligacions emanades de la legislació humanitària internacional de protegir la població civil durant els conflictes armats, els estats membres han de prendre totes les mesures possibles per assegurar la protecció i l'atenció dels infants afectats per un conflicte armat.

Article 39. Els estats membres han de prendre totes les mesures adequades per promoure la recuperació física i psicològica, i la reinserció social d'un infant víctima de qualsevol forma d'abandó, explotació, abús, tortura o qualsevol altra forma de tractament o càstig cruel, inhumà o degradant; o conflictes armats. Aquesta recuperació i reinserció ha de tenir lloc en un ambient que protegeixi la salut, l'autoestima i la dignitat de l'infant.

Convenció sobre l'estatut dels refugiats

Article 3. Prohibició de la discriminació.

Els estats contractants aplicaran les disposicions d'aquesta Convenció als refugiats, sense discriminació per motius d'ètnia, religió o país d'origen.

Article 22. Educació pública.

1. Els estats contractants concediran als refugiats el mateix tracte que als nacionals pel que fa a l'ensenyament elemental.

Article 26. Llibertat de circulació.

Tot Estat contractant ha de concedir als refugiats que es trobin legalment en el territori el dret d'escollir el lloc de la seva residència a tal territori i de viatjar lliurement per ell.

Article 31. Refugiats que es trobin il·legalment al país de refugi.

1. Els estats contractants no poden imposar sancions penals, per causa de la seva entrada o presència il·legals, als refugiats que, arribant directament del territori on la seva vida o la seva llibertat estigués amenaçada, hagin entrat o es trobin en el territori de tals estats sense autorització, a condició que es presentin sense demora a les autoritats i al·leguin causa justificada de la seva entrada o presència il·legals.

Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona

CAPÍTOL 3. Equitat i accions positives.

Article 22. Infants i adolescents.

El pla Barcelona, ciutat refugi es va posar en marxa el setembre de 2015 per donar resposta a la crisi humanitària que es va originar amb l'arribada massiva de famílies (infants, joves, adults i gent gran) que buscaven refugi a Europa. Aquest pla prepara la ciutat per garantir els drets de les persones refugiades i exigeix als estats que compleixin les normes més elementals del dret humanitari.

Totes les persones menors d'edat tenen dret a tenir condicions d'existència que els permetin el seu desenvolupament integral.

En particular:

f) Tenen dret a la prevenció i l'atenció davant de situacions de discriminació, risc o desemparament.

Article 24. Persones estrangeres.

1. Les persones de nacionalitat estrangera tenen dret a gaudir a Barcelona, sense discriminació, de tots els drets que els reconeix l'ordenament jurídic. L'Ajuntament fomentarà polítiques d'acollida i, amb aquest fi:

- a) Promourà l'educació tant a la societat barcelonina com a les persones estrangeres per aconseguir-ne la inclusió i fomentar la convivència ciutadana.
- b) Articularà mecanismes de lluita contra la xenofòbia i el racisme.

CAPÍTOL 2. Convivència.

Article 36. Llibertat i dignitat.

1. Totes les persones tenen el deure de no menyscar amb el seu comportament els drets de les altres persones, ni atemptar contra la seva dignitat o la seva llibertat d'acció.

2. Totes les persones tenen el deure de tractar amb respecte, consideració i solidaritat aquelles persones que, per les seves circumstàncies personals, socials o de qualsevol altra índole, es trobin en una situació de més vulnerabilitat.

2. ELS CURTMETRATGES

2.1. Fitxes tècniques breus

Títol: *Alí i la pilota (Ali & The Ball)*

Director i guionista: Alex Holmes

País de producció: Austràlia

Any d'estrena: 2008

Durada: 14 minuts i mig

Ficció sense diàlegs

Títol: *Plantar una llar (Growing Home)*

Director i guionista: Faisal Attrache

País de producció: EUA i Jordània

Any d'estrena: 2014

Durada: 21 minuts i mig

Documental doblat al castellà

Títol: *Història d'en Hamid. Un viatge des d'Eritrea*

Directors d'animació: Salvador Maldonado, Tom Senior, Jonathan Topf i Karl Hammond

País de producció: Regne Unit

Any d'estrena: 2012

Durada: 4 minuts

Animació doblada al castellà

Títol: *Carta a Sasha*

Directors i guionistes: Javier Reverte i Andoni Jaén

País de producció: Espanya

Any d'estrena: 2013

Durada: 15 minuts i mig

Documental doblat al castellà

Títol: *Història de l'Alí. Un viatge des de l'Afganistan*

Directors d'animació: Salvador Maldonado, Tom Senior, Jonathan Topf i Karl Hammond

País de producció: Regne Unit

Any d'estrena: 2012

Durada: 3 minuts i mig

Animació doblada al castellà

Títol: *Història de la Rachel. Un viatge des d'un país d'Euràsia*

Directors d'animació: Salvador Maldonado, Tom Senior, Jonathan Topf i Karl Hammond

País de producció: Regne Unit

Any d'estrena: 2012 **Durada:** 5 minuts

Animació doblada al castellà

2. ELS CURTMETRATGES

2.2. Sinopsis dels arguments

Alí i la pilota

En un centre de detenció de persones refugiades on el temps i la vida passen molt lentament, hi viuen l'Alí, de 8 anys, la seva mare i la seva germana petita Fàtima. L'única distracció de la mare és fer mitja. Un matí hi ha una baralla entre interns i els guardes del camp reben ordres de confiscar tots els objectes punxeguts. Com que prenen les agulles a la mare de l'Alí, el nen s'empeca com aconseguir-ne unes de noves. Ordeix un pla fent servir una pilota i procurant-se l'ajuda d'una nena a l'altra banda del filat.

[Curtmetratge](#)

Plantar una llar

L'acció té lloc en un campament de persones refugiades d'origen siríà situat a Jordània. En Samer és un pare jove que ens explica com va prendre la decisió d'abandonar Daraa per salvar la seva família dels perills de la guerra. Al camp treballa de barber, la seva professió, i això el fa feliç. S'esmerça molt per oferir unes condicions de vida el més dignes possible a la seva muller i el seu fill petit.

[Curtmetratge](#) (subtitulat al castellà)

Història d'en Hamid. Un viatge des d'Eritrea

Quan en Hamid tenia 10 anys va haver d'escapar d'Eritrea amb la seva mare. Van aconseguir arribar al Regne Unit i ser acollits com a persones refugiades. El seu pare no va poder marxar amb ells perquè estava sota vigilància: el govern el considerava un dissident. Mesos més tard, el pare d'en Hamid va morir. El protagonista descriu com li va costar assumir aquesta pèrdua i adaptar-se al nou país.

[Curtmetratge](#) (en anglès)

Carta a Sasha

Des del camp sahrauí d'Auserd, al sud-oest d'Algèria, la Fatma, de 12 anys, escriu una carta a la filla petita del president Obama, la Sasha. Vol donar-li a conèixer com és la vida en un camp de persones refugiades al mig del desert i sense massa esperances de retorn al seu país. Sobretot li demana que recordi al seu pare la promesa que va fer de treballar per deixar un món millor per als infants.

[Curtmetratge](#)

En aquesta sessió apleguem una àmplia multiplicitat de visions i entorns al voltant del drama dels nens i les nenes que s'han vist obligats a marxar del seu país. Tots els curtmetratges, de diferents gèneres, s'inspiren en experiències reals d'infants i donen peu a valorar situacions que viuen nens i nenes en situació de refugi arreu del món.

2. ELS CURTMETRATGES

Història de l'Alí. Un viatge des de l'Afganistan

Quan la guerra de l'Afganistan es va intensificar, l'Alí, de 10 anys, va fugir amb la seva àvia cap al Regne Unit. En canvi, les autoritats van obligar als seus pares a quedar-se dins del territori afganès. L'Alí explica què li va suposar viure en un país estranger del qual no en coneixia ni tan sols l'idioma. Expressa també el dolor de la separació i la incertesa que sentia per si els seus pares eren vius o no. L'Alí parla de l'esperança de retrobar-se ben aviat amb el seu pare i la seva mare.

[Curtmetratge](#) (en anglès)

Història de la Rachel. Un viatge des d'un país d'Euràsia

Com que patia persecució per causes religioses, la família de la Rachel va haver de marxar del seu país. Després d'un periple per mig món, pare, mare i filla van aconseguir instal·lar-se al Regne Unit, on gaudien d'una vida força tranquil·la. Un dia van rebre una trucada informant-los que els havien denegat el refugi. Van enviar-los a un centre de detenció i posteriorment van ser deportats al seu país. Temps després, la família va escapar per segona vegada cap al Regne Unit, on finalment li fou reconegut el dret d'asil. Ara la Rachel ja és gran i vol estudiar Dret per ajudar altres persones que pateixen casos similars al seu.

[Curtmetratge](#) (en anglès)

2.3. Conflictes i personatges en relació als valors a treballar

Alí i la pilota

La història passa en un centre de detenció de persones refugiades que sembla inspirat en el de l'[illa de Nauru](#) (l'estat més petit del món, 21 km quadrats i 10.000 habitants). Es tracta d'un centre totalment envoltat de tanques que gestiona el govern australià i on hi reclou la gent que intercepta al mar. Austràlia hi manté confinades més de 400 persones a les quals no reconeix el dret d'asil i, per tant, no els permet l'entrada al país. I [no és l'únic centre](#) del Pacífic sud on practica fórmules d'empresonament. El tractament que hi reben les persones refugiades i el duríssim dia a dia que hi han de suportar sobretot els infants ha estat [denunciat per ACNUR](#).

El curtmetratge és una ficció que no concreta la ubicació de la història, però mostra un ambient que remet al centre de detenció de Nauru. La majoria dels personatges que hi viuen reclosos s'identifiquen amb els trets àrabs i/o la indumentària dels països islàmics. Concretament a Nauru hi ha retingudes moltes persones refugiades procedents de Somàlia, l'Afganistan o Síria que intenten arribar a Austràlia.

La peça no entra directament a denunciar ni l'existència ni la situació interna d'aquests centres de detenció. Però sí que retrata una quotidianitat tensa, sense cap esperança i on els infants no gaudeixen ni de les mínimes garanties que marca la legislació internacional.

Alí i la pilota incideix en l'aspecte humà per posar en evidència el tracte inhumà que aquestes institucions infligeixen a persones en circumstàncies vitals molt vulnerables. Precisament la història gira al voltant de la negació a la vida que imposen aquest tipus de centres. En tots ells (però també als camps de refugiats improvisats a les portes d'Europa), els mesos i fins i tot els anys passen sense cap expectativa. Les persones que hi són confinades no només estan desproveïdes de llibertat, sinó de tota perspectiva de futur. Aquesta idea del temps aturat queda reflectida en l'escena on la mare d'Alí desfà, de nit, el jersei que teixeix durant el dia, en una clara referència a la Penélope de l'Odissea.

Aquest és també el sentit de la primera seqüència, en la qual el nen fa una acció sorprenent i fins i tot il·lògica: llença voluntàriament la pilota fora del filat. Aquest moment posa en evidència que no hi ha possibilitat d'evadir-se d'aquella *presó*, on jugar no és més que un simulacre de la llibertat que els manca, fins i tot als infants.

2. ELS CURTMETRATGES

Aquesta idea recurrent de tot el curtmetratge es rebla a la darrera escena. En ella, la proesa de l'Alí haurà resultat del tot inútil quan s'adoni que els guardes han pres la llana a la seva mare. Les noves agulles de fer mitja no li serviran de res.

El film denuncia com la pràctica de recloure les persones refugiades i, en especial, els infants no solament vulnera les legislacions internacionals sobre els drets humans, sinó que menysprea la dignitat de les persones. Aquesta situació de no poder anar enlloc i no poder fer res, condemna els refugiats i les refugiades a una supervivència resignada i anodina que se suma a tots els traumes que arrossegueu i a l'horror del qual intenten fugir.

Plantar una llar

Si la peça anterior presenta un relat universal al voltant de les persones refugiades que acaben recloses en espais on la seva vida queda en suspens, el curt documental ***Plantar una llar*** ens en presenta un cas concret i real, amb noms i detalls.

La pel·lícula gira al voltant de la narració en primera persona d'en Samer Al Sees, un jove barber de la ciutat siriana de Daraa que decideix fugir per salvar la seva família de la guerra. Se sent impel·lit a deixar enrere el seu país i en marxa amb la seva esposa, un fill de cinc mesos i una seva germana.

La principal preocupació d'en Samer al campament de refugi on van a parar a Jordània és oferir un entorn vital el més digne possible als seus, malgrat les circumstàncies. De seguida, se les empesca per continuar fent el seu ofici de barber. Aquest és un factor important que el fa sentir viu i il·lusionat amb la idea de sortir aviat d'aquesta situació transitòria i poder tornar a casa seva.

Al principi en Samer està esperançat amb un ràpid retorn a Síria. Però, al cap de més d'un any de viure al campament, el retrobem amb l'esperit decaigut i la mirada perduda. Reconeix que allà se'ls està anant la vida, perquè tots els dies són iguals i tan sols se'ls passen somiant deserts.

Aquest documental és de finals de 2014. Ens dona una visió molt propera del drama que viuen les persones refugiades procedents de Síria, un drama que el conjunt dels governs europeus encara no ha estat capaç de resoldre. Espanya ni tan sols ha acollit l'1% del nombre de persones refugiades amb què es va comprometre davant la UE l'any passat. Davant d'aquest immobilitisme, el curt fa pensar que ara mateix en Samer i la seva família continuen vivint en la seva precària casa del campament de Zaatari, a Jordània, sense saber si mai podran tornar a la seva llar de Daraa.

2. ELS CURTMETRATGES

Història d'en Hamid. Un viatge des d'Eritrea

Història de l'Alí. Un viatge des de l'Afganistan

Història de la Rachel. Un viatge des d'un país d'Euràsia

Totes tres històries, de característiques similars, formen part de la sèrie de cinc relats *Seeking Refuge* produïda pel servei per a escoles de la BBC, *Learning Zone*. L'equip responsable defineix aquests curts com a *documentals animats* perquè es tracta de relats d'històries reals que prenen vida de la mà d'il·lustracions animades. Un tractament narratiu en primera persona (amb accent d'infant migrat) reforça l'accessibilitat d'un tema tan complex com el de les persones refugiades per a l'alumnat de primària. La sèrie està recomanada al Regne Unit per a infants d'entre 7 i 11 anys.

Les tres històries (també les altres dues) estan narrades en un to infantil. Els i les protagonistes ens presenten, amb una mirada a voltes innocent i a voltes esporuguida, els seus països i els conflictes que els van forçar a abandonar-los. En Hamid explica que el seu pare no va poder fugir d'Eritrea "perquè coneixia un secret i els soldats no volien que el digués". La Rachel és ben conscient de la discriminació que va patir per ser cristiana en un país de dominació musulmana. L'Alí recorda directament la por a la guerra que va fer que marxessin de l'Afganistan i que encara li produeix malsons un cop instal·lat al Regne Unit.

La sèrie lloa implícitament la política acollidora britànica. Ja situats en el seu nou país, els infants refugiats relaten l'experiència amb la mirada pròpia de l'edat i els sentiments que arrossegueu. La Rachel, com que viu amb el seu pare i la seva mare, és feliç de trobar amigues i poder jugar sense sentir-se amenaçada. En canvi, els dos nens pateixen especialment la separació dels seus pares (el cas de l'Alí) o la mort del seu progenitor (el cas d'en Hamid). A aquests traumes s'hi afegeixen un fort sentiment de soledat provocat pel desconeixement de l'idioma i també la dificultat de fer amistats. Però cada un dels protagonistes acaba trobant la seva manera d'adaptar-se a la nova vida.

Cal remarcar la conclusió de la història de la Rachel. Potser per ser més gran o madura, manifesta la seva voluntat de fer-se advocada per ajudar la gent que hagi de passar per una experiència com la seva. Arriba a dir, referint-se a les persones refugiades: "aquest problema no acabarà mai. Hi ha gent patint a tot el món, i ha de fugir".

Carta a Sasha

El curt ens situa en un entorn similar al de *Plantar una llar*, però més proper: un campament de persones refugiades sahrauís a la regió algeriana de Tindouf, al bell mig del desert. La protagonista és una nena de 12 anys que ha nascut en aquesta situació tan

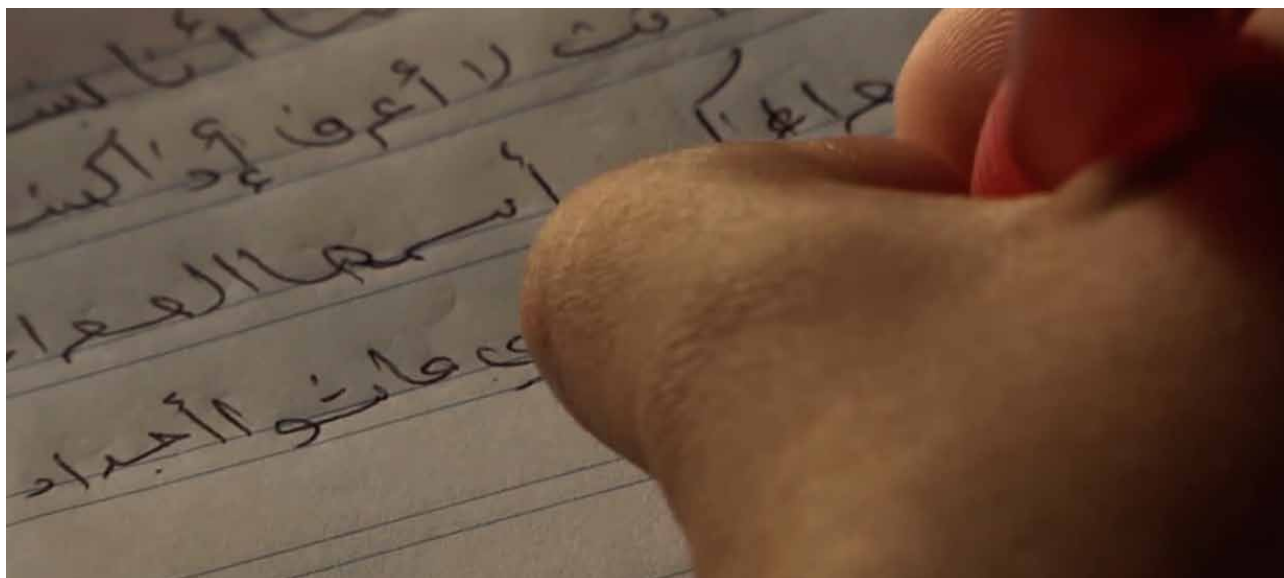
2. ELS CURTMETRATGES

precària. Es tracta de la filla i néta d'una família refugiada que molts anys enrere va sentir-se obligada a abandonar el seu país, el Sàhara Occidental.

El cas de la població sahrauí posa en evidència la qüestió del dret al retorn. Més de 200.000 persones viuen en aquestes *wilayes* construïdes en una zona desèrtica i ja fa 40 anys que hi van arribar les primeres. Són ubicacions que, en un principi, es van concebre com a temporals però que s'han acabat convertint en assentaments definitius per a molta gent. Només aquest fet ja determina que la vida s'hi desenvolupi ben lluny de tota quotidianitat *normal*.

Tan sols la innocència infantil pot presentar el campament sota la imatge d'una certa normalitat. La protagonista, la Fatma, viu sota un sostre amb cuina i bany precaris, veu la televisió, juga amb les companyes i els companys, va a l'escola, etc. Però el relat que adreça a la filla de "l'home més poderós del món" posa de manifest els dèficits de la situació que pateixen i que es perpetua en el temps. En un tret d'altruisme, manifesta la seva voluntat d'estudiar medecina o magisteri, per tal de "poder ajudar el meu poble".

La carta de la Fatma descriu de forma senzilla les condicions de vida precàries al campament: com les famílies s'han de construir les cases, la poca varietat de menjar, les causes de malalties que s'hi donen, les restriccions d'aigua, la impossibilitat de cursar estudis superiors, la duresa de l'entorn... Però ella ho viu amb optimisme i esperança, amb la il·lusió que, quan sigui gran, podrà ajudar els infants a tenir una vida millor.

3. PROPOSTA PEDAGÒGICA

3.1. Plantejament general

La seqüència didàctica que proposem al voltant de la sessió **Relats d'infants en situació de refugi** es conforma de cinc moments educatius complementaris:

1. Activitat prèvia a l'aula (1 hora).
2. Anada al cinema per participar a la sessió de projecció.
3. Activitat de creació a l'aula (entre 1 hora i 6 hores, com a màxim).
4. Acció de compartir al [Bloc](#) les creacions de cada grup classe.
5. Possibles interaccions de l'alumnat a casa, amb la comunitat educativa i l'entorn.

3.2. Per anar al cinema

Abans d'anar al cinema amb el vostre grup classe, us suggerim portar a terme una activitat a l'aula d'una hora de durada. Us proposem dos enfocaments per triar el que més us convingui o bé idear-ne un altre:

1. Joc de rols

Es pot encetar la sessió presentant l'activitat i distribuint el grup de classe en quatre equips de treball el més homogenis possible i amb bona disposició per al treball conjunt (5'). Cada subgrup triarà un dels rols i situacions descrits (5'):

1. Passen els dies i els mesos però seguim aquí tancats, sense poder tornar a casa ni poder anar a l'escola.
2. Vam haver de marxar d'allà on vivíem perquè el meu pare i la meva mare corrien perill de ser detinguts.
3. Fa tants anys que vivim aquí al mig del desert que de vegades perdem l'esperança de poder tornar al nostre país.
4. No és fàcil començar de nou la vida en un lloc tan allunyat i amb uns costums tan diferents als nostres, però val la pena intentar-ho.

Per a cada una de les situacions, el grup classe disposa de la [descripció d'un rol](#). Aquest s'analitza, des d'una perspectiva emocional i generadora d'empatia, per després debatre'l en petit grup i fer-se'l seu (10'). Un cop cada equip estigui ficat en el seu rol, se li facilitarà el repte on es troba immers el seu personatge

Abans d'anar al cinema, proposem dues activitats a escollir per treballar a classe:

1. *Joc de rols.*
2. *Pluja d'idees i debat.*

1. Passen els dies i els mesos però seguim aquí tancats, sense poder tornar a casa ni poder anar a l'escola.

2. Vam haver de marxar d'allà on vivíem perquè el meu pare i la meva mare corrien perill de ser detinguts.

3. Fa tants anys que vivim aquí al mig del desert que de vegades perdem l'esperança de poder tornar al nostre país.

4. No és fàcil començar de nou la vida en un lloc tan allunyat i amb uns costums tan diferents als nostres, però val la pena intentar-ho.

tipus i haurà de mirar de resoldre'l responenent a una sèrie de qüestions (15'). Les conclusions de cada subgrup s'exposaran i compartiran amb el grup classe (10'). En acabar l'activitat convé fer una reflexió de tancament que es troba explicada en el punt 3 d'aquest apartat.

2. Pluja d'idees i debat

L'activitat comença amb una pluja d'idees (15') sobre les qüestions clau dels drets dels infants a treballar amb la sessió **Relats d'infants en situació de refugi**:

1. Quines conseqüències creieu que té haver de marxar per la força del país on vius?
2. De què creieu que senten por els infants refugiats? Per què? Com els afecta?
3. Amb quines dificultats es troben els nens i les nenes que s'han d'instal·lar en un camp de persones refugiades? I quan aconsegueixen arribar a un altre país que els acull?

Les diverses aportacions convindrà recollir-les a la pissarra, almenys una de cada alumne/a. També és interessant adreçar l'alumnat a parlar-ne abans a casa i així venir a classe amb alguna idea sobre qualsevol dels temes plantejats. En base a les idees expressades, es prepararà un debat amb el grup classe subdividit en dos equips prou equilibrats (nens/nenes, destresa en l'expressió, seguretat en un/a mateix/a, etc.). Abans d'encetar el debat, anirà bé decidir conjuntament i apuntar a la pissarra quin serà el primer tema a discutir (10'). Per començar, primer farà tres aportacions l'equip 1 i després l'equip 2. A partir d'aquí ja s'obrirà el torn de paraules indistintament i es coordinarà per part del professorat. Per tancar-lo, cada equip aportarà alguna cosa que ha après de l'altre equip (20').

3. En acabar l'activitat

Després d'haver realitzat l'activitat escollida, convé fer una reflexió de tancament. Aquesta pot servir per estructurar el contingut de l'aportació que farà cada grup classe a la sala de cinema. Per tant, cal seleccionar dos portaveus, preferiblement un noi i una noia (10'). Al final de la sessió, el professorat pot presentar els curtmetratges que es projectaran a la sessió **Relats d'infants en situació de refugi** (5').

L'objectiu tant d'una opció com de l'altra és situar el context dels curts i els drets a treballar, per preparar l'anada al cinema entre tots i totes. És una bona oportunitat per extreure els elements claus que cada grup classe aportarà a la posada en comú.

1. Quines conseqüències creieu que té haver de marxar per la força del país on vius?

2. De què creieu que senten por els infants refugiats? Per què? Com els afecta?

3. Amb quines dificultats es troben els nens i les nenes que s'han d'instal·lar en un camp de persones refugiades? I quan aconsegueixen arribar a un altre país que els acull?

3.3. Del cinema a l'aula

Rapegem pels drets dels infants refugiats

De tornada a l'aula, proposem portar a terme una activitat de creació que es basa en subdividir el grup classe en quatre equips de treball. El punt de partida és que cada subgrup triï i se centri en un o dos dels drets dels infants que han sortit reflectits a la sessió **Relats d'infants en situació de refugi**:

1. Dret de tota persona a trobar asil en d'altres països, en cas de persecució o de perill en el seu lloc d'origen.
2. Dret de tota persona a retornar al seu país d'origen.
3. Dret dels infants que demanen l'estatut de refugiat a gaudir d'una assistència humanitària i a veure respectats els seus drets.
4. Dret dels infants refugiats i/o desplaçats a figurar entre els primers de rebre protecció i socors.
5. Dret dels infants instal·lats en un camp de refugi temporal a què se'ls ofereixin unes condicions de vida dignes i se'ls garanteixin possibilitats de futur.
6. Dret dels infants amb estatut de refugiat en un altre país a gaudir dels mateixos drets que la resta d'infants i a rebre suport per desenvolupar-se com a persones.

Us suggerim que cada equip acabi plasmant la defensa del o dels drets en forma de rap, amb la idea que primer n'escriguin la lletra i després puguin enregistrar-lo en un suport sonor o bé audiovisual.

Un cop han triat en quin o quins drets es volen centrar, anirà bé que cada grup miri de traslladar-hi algunes escenes dels curts-metratges de la sessió **Relats d'infants en situació de refugi**. Aquesta relació els ajudarà a concebre situacions que vulguin reflectir en la seva creació final en forma de rap.

Tot seguit, cada equip farà una immersió en el significat del dret o drets dels infants escollits i pensarà amb quines estrofes de cançó ho pot explicar. Quan té dissenyada la seqüència del rap, arriba el moment que cada grup se centri en l'escriptura de la lletra, la definició del ritme i, al final, l'organització de l'enregistrament, bé sigui en suport sonor o audiovisual.

Si no és possible gravar-lo, es pot presentar el text de cada rap en un full DIN-A4 o cartolina (per després escanejar-lo), o bé directament en un arxiu pdf, acompanyat o no d'elements gràfics que l'omplin de sentit.

1. Dret de tota persona a trobar asil en d'altres països, en cas de persecució o de perill en el seu lloc d'origen.

2. Dret de tota persona a retornar al seu país d'origen.

3. Dret dels infants que demanen l'estatut de refugiat a gaudir d'una assistència humanitària i a veure respectats els seus drets.

4. Dret dels infants refugiats i/o desplaçats a figurar entre els primers de rebre protecció i socors.

5. Dret dels infants instal·lats en un camp de refugi temporal a què se'ls ofereixin unes condicions de vida dignes i se'ls garanteixin possibilitats de futur.

6. Dret dels infants amb estatut de refugiat en un altre país a gaudir dels mateixos drets que la resta d'infants i a rebre suport per desenvolupar-se com a persones.

3. PROPOSTA PEDAGÒGICA

Si els raps són en suport paper, caldrà fotografiar-los o escanejar-los abans de compartir-los al [Bloc](#). Per a l'enregistrament de cada rap en suport sonor o audiovisual, la idea és fer servir algun dispositiu mòbil que sigui molt accessible. La gravació anirà bé plantejar-la en fals directe, sense interrupcions.

Amb el rap, s'ofereix a l'alumnat la possibilitat de treballar de forma creativa els drets dels infants i els curts, així com aprofundir en el debat generat a l'aula abans d'anar al cinema i també a la sala de projecció amb la resta de centres educatius.

És possible desenvolupar aquesta activitat en una sola sessió d'una hora de classe si prèviament s'organitzen els equips, es tria quin/s dret/s tracta/en cadascun i s'orienten els temes amb les qüestions sorgides durant el visionat dels curts i les posades en comú prèvia i posterior. Aleshores es pot dedicar la meitat de la sessió a què els quatre subgrups, en paral·lel, escriguin la lletra del seu rap, i l'altra meitat a preparar i elaborar la peça d'àudio o de vídeo.

Ara bé, si és possible, recomanem que l'activitat de creació a l'aula agafi un tractament més transversal al currículum i es pugui desplegar en diverses sessions. La durada ideal és entre un mínim de tres i un màxim de sis hores lectives. Així es dona pes als drets a treballar i l'anàlisi dels curts, la reflexió individual i col·lectiva, l'elaboració i la posada en comú de les creacions en grup, i la recollida de les idees que vagin sorgint al llarg del procés.

QUADRE RESUM: DEL CINEMA A L'AULA*

DURADA	PROCEDIMENTS	CONTINGUTS
1 hora	Definició dels subgrups i distribució de tasques. Explicació de l'activitat de crear un rap i enregistrar-lo.	Cada grup tria el/s dret/s dels infants que vol explorar i relaciona les escenes dels curtsmetratges amb les situacions o qüestions a tractar.
1 hora	Treball per equips. Reflexió per crear un punt de vista sobre el/s dret/s escolt/s. Debat i disseny de la seqüència del relat de cada rap.	Pluja d'idees i presa de decisions sobre com es pot enfocar cada una de les estrofes amb la idea d'explicar aquell/s dret/s.
1 a 2 hores	Treball en petits grups per elaborar la lletra dels raps i escollir-ne la base musical. Assajos per a la interpretació del rap.	Esriptura col·lectiva de les diverses estrofes del rap. Definició de la base musical i/o ritme del rap. Retocs de lletra i de ritme.
1 a 2 hores	Definició del rol de cadascú per a l'enregistrament del rap i demanda de suport a un altre grup, si fos necessari. Assajos previs a la gravació i procés d'enregistrament en fals directe.	Preparació de l'enregistrament de cada rap, en suport sonor o audiovisual. Materialització dels raps creats per l'alumnat en peces sonores o audiovisuals.

*Aquesta activitat es pot fer en una sola sessió, però es proposa un desplegament més minuciós per aprofundir en els drets a treballar a l'aula.

3.4. De l'aula al món

Un cop realitzada l'activitat de creació a l'aula i enviats els resultats per publicar-los al [Bloc](#), us suggerim alguna petita acció per portar a terme en col·laboració amb les famílies del vostre alumnat. L'objectiu és connectar els aprenentatges i l'experiència viscuda amb la vida quotidiana i la immersió en l'entorn.

1. Cercar i portar a classe informacions relatives als drets dels infants treballats, extretes de la premsa o Internet.
2. Aportar un parell d'idees comentades a casa sobre què podem fer per defensar els drets dels infants refugiats.
3. Compartir a l'aula llibres de la biblioteca de casa que tinguin alguna relació amb la temàtica **Barcelona, ciutat acollidora**.

Si és possible, us aconsellem que visiteu amb l'alumnat l'apartat [Creacions escolars del Bloc](#) i proposeu a les famílies entrar-hi. Així podreu veure com hi hem publicat els vostres treballs. També podreu conèixer les creacions de les altres escoles.

3.5. Recull de creacions escolars

Un cop finalitzada l'activitat creativa a l'aula, cada grup classe ens podrà fer arribar les creacions dels seus subgrups de treball per email, Dropbox, WeTransfer o similar. Així anirem organitzant els resultats aportats per part de cada escola i els compartirem al [Bloc del Cicle de Cinema i Drets dels Infants](#).

Des de l'apartat [Creacions escolars](#), podreu accedir tant als vostres treballs de creació com als de la resta d'escoles participants, que estaran organitzats per nivells educatius. Per a qualsevol dubte, podeu contactar-nos a teleduca@teleduca.org o bé al telèfon 93 450 98 26.

3.6. Qüestionari d'avaluació per al professorat

Quan ja hàgiu portat a terme amb l'alumnat totes les passes de la seqüència didàctica plantejada, us farem arribar per correu electrònic un qüestionari d'avaluació del Cicle de Cinema i Drets dels Infants que podreu omplir directament en línia. Per a qualsevol dubte, podeu contactar-nos a teleduca@teleduca.org o bé al telèfon 93 450 98 26.

Us agraïm la vostra col·laboració en acompanyar el treball reflexiu i creatiu dels drets dels infants als centres escolars i esperem les vostres aportacions per anar millorant aquesta activitat.

1. Cercar i portar a classe informacions relatives als drets dels infants treballats, extretes de la premsa o Internet.

2. Aportar un parell d'idees comentades a casa sobre què podem fer per defensar els drets dels infants refugiats.

3. Compartir a l'aula llibres de la biblioteca de casa o bé altres pel·lícules que tinguin alguna relació amb la temàtica **Barcelona, ciutat acollidora**.

4. MATERIAL COMPLEMENTARI

4.1. Enllaços d'interès

Podeu trobar més informació a:

- [Bloc del Cicle de Cinema i Drets dels Infants](#)
- [Web d'Infància de l'Ajuntament de Barcelona](#)
- [Barcelona, ciutat refugi](#)
- Notícia [Tants nens morts](#)

Textos legislatius a Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona (lectura fàcil):

- [Declaració Universal dels Drets Humans](#)
- [Convenció sobre els Drets de l'Infant](#)
- [Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona](#)

Altres:

- [Una escola amb drets](#)
- [Camp de refugiats](#) (Wikipèdia)
- [Convenció de 28 de juliol de 1951 relativa a l'estatut dels refugiats](#) (Wikipèdia)
- [Diccionari d'asil](#) (CEAR)
- [Si fuera una persona refugiada, ¿cómo sería mi vida?](#) (Amnistia Internacional)
- [La vida als camps de refugiats sahrauís](#) (material didàctic)
- [Ser refugiad/da a Barcelona](#) (Comitè Català d'ACNUR)
- Sèrie completa [Seeking Refuge](#) (Buscant refugi) (en anglès)

4.2. Bibliografia i filmografia

Bibliografia

- Arnal, T. i Amekan, H. (2010). *Caja de cartón*. Pontevedra: OQO
- Brami, E. i Jeunet, B. (2016). *Salva't Elies!* Pontevedra: Kalandraka
- Carballeira, P. i Danowski, S. (2012). *Començar*. Barcelona: Hipòtesi
- Gómez Redondo, S. (2012). *El dia que la Saïda va arribar*. Barcelona: Takatuka
- Orlev, U. (2002). *Corre, noi, corre!* Madrid: Alfaguara
- Sharafeddine, F. i Dubois, C. K. (2008). *Hi ha guerra*. Barcelona: Cruïlla
- Sierra i Fabra, J. (2003). *El soldat i la nena*. Barcelona: Destino

Filmografia

- [El viaje de Saïd](#). Coke Riobóo (dir.). Espanya, 2006
- [La isla de Giovanni](#). Mizuho Nishikubo (dir.). Japó, 2014
- [Lalia](#). Sílvia Munt (dir.). Espanya, 1999

Guia realitzada per Lina Edo, Raquel García, Carme Mayugo i Oriol Porta

teleduca@teleduca.org
93 4509826